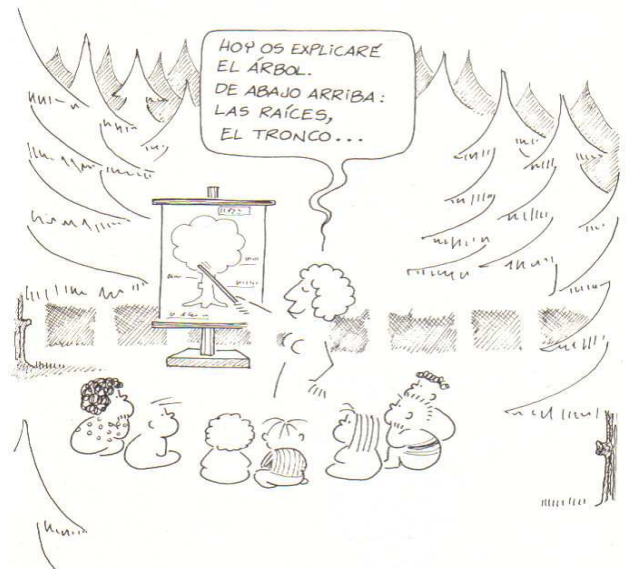

DE LA DICTADURA DEL LLIBRE DE TEXT A LA DICTADURA DE L'ORDINADOR

No hi ha res de dolent o de bo intrínsecament en un llibre de text, un ordinador o de fet en qualsevol altre objecte. La nostra valoració subjectiva se centrarà sempre en l'ús que en fem.

L'ordinador ha esdevingut ja una eina quotidiana a les nostres vides, gairebé imprescindible per a moltes tasques. Aviat els llibres digitals seran també una realitat igual de quotidiana i segurament, amb el temps, la informació en paper serà cada cop més escassa.

Com ens podem negar a aquesta realitat? No ho fem. Tan sols volem recordar que 'educar' és molt més que aprendre a utilitzar qualsevol eina.

Ja fa temps que al món educatiu es qüestiona la hiper centralitat del llibre de text a les aules. La psicologia i les neurociències han confirmat el que molts educadors/es ja sabien i portaven a terme als centres: que aprendre és conseqüència de crear connexions neuronals a molts nivells i que això és el resultat d'una vivència integral, del cos, de les emocions, de la ment, i no tan sols d'un procés lingüístic i intel·lectual.

Malgrat aquestes investigacions i experiències, actualment el procés d'ensenyament i aprenentatge a la majoria d'escoles continua articulant-se quasi exclusivament a través de la lectura del llibre de text. I en aquest cultiu pedagògic, és molt probable que l'ordinador esdevingui el substitut del llibre de text, és a dir, que passem *de la dictadura del llibre de text a la de l'ordinador*.

Sovint als cursos de formació el professorat ens pregunta, amb una certa frustració, per què els seus alumnes no recorden ni són capaços de posar en pràctica gairebé res del que es treballa a l'aula. La resposta torna a estar en la psicologia i les neurociències. Perquè un nen/a petit/a bàsicament no aprèn temes abstractes a través del llenguatge escrit, sinó a través de la seva implicació en una vivència.

F. Tonucci ha publicat diversos llibres en què recull en dibuixos la mirada de l'infant. En un d'aquests dibuixos es pot veure una mestra mostrant un gràfic d'un arbre, assenyalant amb un punter les parts d'aquest: les arrels, el tronc, la capçada, les branques, etc. Tot l'alumnat està assegut mirant la mestra. La gràcia de la vinyeta és que pocs metres més enllà tots ells estan envoltats per un frondós bosc d'arbres, ignorats.

Aprendre a través del llibre de text és un acte merament mental, intel·lectual, però el pensament d'un nen/a no és fonamentalment així, sinó que és un pensament concret, que es construeix a través de tocar, de fer, d'observar, d'implicar-se emocionalment, en definitiva, a través d'una vivència integral amb objectes concrets. Aquesta és la naturalesa de la infància!

L'ordinador, per sí mateix, no pot proporcionar aquesta vivència. És una eina més, que caldrà utilitzar a favor de l'aprenentatge i del creixement, però no és una finalitat en sí mateixa, ni ha de ser l'element central del procés educatiu. En cas contrari, com sembla ser la tendència actual, l'aprenentatge tornarà a ser un procés únicament mental que exclourà un gran nombre de nens i nenes amb capacitats diferents i alhora desviarà l'atenció del veritable objectiu de l'educació: acompanyar el desenvolupament de totes les capacitats i les dimensions de la persona.